

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	10.07.2019
Received / Makale Geliş	15.02.2019	Published / Yayınlanma	11.07.2019

YÜKSEKÖĞRETİME BAŞLAYAN GENÇLERİN YAŞAM BECERİLERİ AÇISINDAN DERSLERDEN BEKLENTİLERİ¹

UNIVERSITY FRESHMEN'S EXPECTATIONS OF COURSES IN TERMS OF LIFE SKILLS

Dr. Özgür ERAKKUŞ

Bursa / Türkiye, ORCID: 0000-0002-8522-6003

ÖZET

Gençlere verilecek nitelikli bir eğitim ve sağlanacak ortamın, onların sağlıklı bir gelişim dönemi geçirmelerine ve hayata hazırlanmalarına yardımcı olması beklenmektedir. Genel itibarıyla ergenlik döneminden yetişkinlik dönemine geçilen süreçte devam ettikleri üniversite, bireylerin kişilik gelişimi ve sosyalleşmesi açısından önemlidir. Her düzeydeki eğitim kurumlarında ders içi ve ders dışı etkinlikler yoluyla bireylerin gelişimine katkı sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye'deki üniversitelerde eğitim görmekte olan öğrencilerin gelişimine derslerin katkısının ne olabileceğini ve onların bu konudaki beklentilerini belirlemeye çalışmaktır. Bu çalışma, tarama modelinde tasarlanmıştır. Beşli "likert ölçeği"nin kullanıldığı anket uygulaması yapılmıştır. Katılımcılara "ilgili beceriler açısından yükseköğretimden beklentilerinin hangi önem derecesinde olduğu" şeklinde soru sorulmuştur. En fazla "çok önemli" ve "önemli" olarak işaretlenenler; "yazılı ve sözlü ifade etme becerisi" ve "sorumluluk alma becerisi kazandırma"dır. Sırasıyla; "toplumsal duyarlılık kazandırmalı", "birlikte iş yapma becerisi kazandırmalı", "öğrencileri farklı yaşam şartlarına hazırlamalıdır" şeklinde devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, sosyal gelişim, sosyalleşme, sosyal hizmet, yaşam becerileri.

ABSTRACT

It is expected that providing young people with quality education and environment will help them to have a healthy development period and prepare for life. University that young people attend during the transition period from adolescence to adulthood in general is important for their personality development and socialisation. There is a need to contribute to individuals' development through curricular and extracurricular activities in educational institutions at every level.

The main aim of this study is to identify how courses can contribute to university students' development in Turkey and their expectations in this regard. This is a survey study using a 5-point Likert type questionnaire. In the scope of the study, the participants were asked to respond to the question "How important is your expectations from higher education?" Expectations that were marked as "very important" and "important" most were "written and oral expression skills" and "providing skills to take responsibility". They were followed by "raising social sensitivity", "providing skills to work together" and "preparing students for different living conditions", respectively.

Keywords: Higher education, social development, socialisation, social work, life skills.

1. GİRİŞ

Gençlik hizmetleri, sosyal hizmetin çalışma alanlarından biridir. Sosyal hizmet çalışmalarında farklı kurumlarla işbirliği yapılmaktadır. Bu kurumlardan biri de okullardır. Okul çağındaki çocukların ve gençlerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri eğitim yoluyla geliştirilmeye çalışılmaktadır. Göreceli olarak edilgen bir konumda olan gençler, sonraki yıllarda bir görev alarak mesleki yaşamın içinde yer alıp aktif hayatın içerisinde olacaklardır. Toplumların geleceği açısından gençliğe önem verilmesi gerekmektedir. Ancak, eğitim sisteminin yetersizliğinden ve toplumsal yapıdaki

¹ Bu makalenin hazırlanmasında 29-31 Mayıs, 2017 tarihleri arasında Hacettepe Üniversitesi tarafından Ankara'da düzenlenen "Uluslararası Sosyal Hizmet Kongresi 2017" adlı bilimsel toplantıda sözlü bildiri olarak sunulan "Yükseköğretime Başlayan Gençlerin Ders Etkinlikleri Yoluyla Sosyal Uyumunun Sağlanması" başlıklı tebliğden yararlanılmış; bildiri özetindeki diğer yazarların onayı alınarak makale haline getirilmiştir.

aksaklıklardan kaynaklanan sorunlar, gençlerin çeşitli kaygılar taşımasına neden olmaktadır. Gelecekle ilgili bireysel kaygıları olan bir kitleden toplumun genel menfaatlerini düşünerek hareket etmesini beklemek fazlaca iyimser bir tutum olacaktır. Bireysel kaygılara, toplumsal yapıda meydana gelen değişmelerden etkilenen gençlerin geleneksel ve çağdaş değerler arasında yaşadığı bocalamalar ve kararsızlıklar da eklenince, onların gelecekle ilgili olarak kendilerine düşen görevi tam olarak yerine getirmeleri zorlaşmaktadır². Bu yüzden her düzeydeki eğitim kurumlarından, ders içi ve dışı etkinlikler yoluyla bireylere katkı sağlaması beklenmektedir. Ancak uygulamalarda bazı sıkıntılar yaşanmaktadır. Charles Zastrow'a göre; eğitim, daha önceleri bir kısım sosyal sorunları çözmek için araç olarak görülürken; bugün sosyal bir sorun olarak görülmektedir. Eğitim, kendi içinde bir takım çıkmazlarla karşı karşıyadır³.

Gençlere ailede ve okulda verilecek sağlıklı ve iyi bir eğitim, onların üzerlerine düşen görevleri başarıyla yerine getirmelerine ve içine düştükleri bunalımları aşmalarına yardımcı olacaktır. Bireylerin ergenlik döneminden yetişkinlik dönemine geçtikleri bir süreçte devam ettikleri üniversitenin, bir eğitim ve sosyalizasyon kurumu olarak özel bir önemi bulunmaktadır. Çünkü kimlik ve kişilik oluşumu, aileden bağımsızlaşma çabaları ve geleceğe dair umutlar yoğun olarak üniversite döneminde gerçekleşmektedir⁴. Pek çok kişiye göre okullar, sınav odaklı ve bilgi aktarımına dayalıdır. Okullar, öğrencileri toplumdaki koparmaktadır. Çocukların ve gençlerin toplumu tanımamasını, kaynaşmasını, olgunlaşmasını sağlayıcı ortamlar oluşturulamaması sonucu, öğrenciler, liseye giriş, üniversiteye giriş sınavlarının etkisi ve popüler kültürün oluşturduğu gerçek dışı dünya algısı ile yeterli olgunluğa ulaşmadan yükseköğretime başlayabilmektedir. Yükseköğretim esnasında da öğrencinin kendini geliştiremediği, sosyal uyumunu gerçekleştiremediği takdirde meslek hayatına başladığında sorunlar yaşanabilmektedir.

İşe ve eşli hayata başlayan birey, karşılaştığı sorunları çözme becerisinden uzak olmakta ve iç çatışmalara girebilmektedir. Özellikle şehirlerin gecekondu bölgelerinde, kırsal yerleşim yerlerinde, az gelişmiş bölgelerdeki yerleşim yerlerinde görev yapanlar, işi dezavantajlı bireylerle etkileşimi gerektirenler, muhatap oldukları bireylerle etkileşimlerinde sıkıntı yaşayabilmektedirler. Demirdağ'a göre, yükseköğretim kurumlarının öğrencilerin bilgi, beceri ve değerler edinerek daha iyi yaşam şartlarına ulaşmasında etkisi bulunmaktadır. Bu noktada hayata hazırlamada görevi bulunan yükseköğretim kurumlarında paydaşlar gerekli şartları sağlamalıdır⁵. Yükseköğretimde görev yapan öğretim elemanlarının yükledikleri dersin içeriğini ve öğrenme kazanımlarını verirken hayata ve mesleğe hazırlayıcı beceriler edindirici etkinliklerde bulunması da önemlidir⁶. Çocuk-ergen veya çocuk-ergen olarak tanımlanan dönemde bireylerin yaşamın diğer dönemlerinde olduğu gibi, hayatın zorluklarıyla baş edebilmek için desteğe ihtiyaçları olmaktadır. Toplumsal değişimlerle birlikte; desteğin nasıl verileceği konusunda yeni yaklaşımlara ihtiyaç bulunmaktadır. Eğitim ve öğretim faaliyetleri okullarca yürütülmekle birlikte, birey(ler) sosyal hizmet müdahalesine ihtiyaç duyabilir. Eğitim de toplumdaki bağımsız değildir. Toplum eğitimi, eğitim de toplumu etkileyebilmektedir. Sosyal hizmet uygulaması açısından da büyüme ve gelişme konusunda yapılan yeni araştırma bulgularından faydalanılarak mevcut varsayımlar gözden geçirilmelidir. Bu, sosyal hizmet müdahalesinde daha bilgili ve profesyonel müdahale yapmayı mümkün kılar⁷.

Yeni yaklaşımla ele alınması gereken bir konu da yükseköğretim düzeyinde öğrencilerin derslerle bağlantılı ders içi-ders dışı faaliyetlere ve diğer rekreasyon faaliyetlerine yönlendirilmesidir. Her devirde ve her yerde insanlar için bir ihtiyaç olan rekreasyon; toplumsal, fiziksel ve psikolojik yararlar sağlamaktadır⁸. Gençlerin sosyal, sanatsal, iletişimsel ve sportif faaliyetlere katılımına ilişkin yatırımlara önem verilmeli, beraberinde genci bizzat kendi sorununa odaklanan çalışmaların içine

² Tuğça Poyraz ve dğr., "Üniversite Gençliğinin Güncel Sorunlara Bakışı: Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğrencileri Örneği", Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 20/1, (2003), ss. 1-32.

³ Charles Zastrow, Sosyal Hizmette Giriş, Ankara: Nika Yayınevi, 2015, s. 504.

⁴ Poyraz ve dğr., "Üniversite Gençliğinin Güncel Sorunlara Bakışı: Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğrencileri Örneği", 1-32.

⁵ Seyithan Demirdağ, "Determining the Quality of Life of Students in Higher Education", Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 8/1, (2018), ss. 51-61.

⁶ Zekai Şen, "Türkiye'de Yükseköğretim Sistemi Eleştirileri ve Öneriler", Yükseköğretim Dergisi, Nisan 2012, 2/1, (2012), s. 1-9.

⁷ Gabriela Misca, "Yaşam Seyri Üzerine Perspektifler: Çocukluk ve Ergenlik Çağı", Sosyal Hizmet Temel Alanlar ve Eleştirel Tartışmalar, (Ed. Adams, G., Domnelli, L., Payne, M.), Ankara: Nika Yayınevi, 2015, s. 68.

⁸ Tuba Sevil, "Boş Zaman ve Rekreasyon: Kavram ve Özellikler", Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi (Ed. Kocaekşi, S.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2012, s. 3.

arak ve onun çabalarını destekleyerek gerçekçi sosyal politikaların üretilmesi önem arz etmektedir⁹. Yükseköğretim döneminde de öğrencilerin hem hayata, hem de mesleğe hazırlanmasına katkı sağlayacak uygulamalı çalışmalara ve bilimsel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede, yetişkinlik öncesi yükseköğretim dönemindeki sosyal hizmet çalışmaları önem kazanmaktadır.

Çalışmada, yükseköğretimdeki derslerin öğrencilerin duyuşsal gelişimine ve yaşam kalitesine katkı sağlayıp sağlamadığı problemi çerçevesinde, öğrencilerin bu konudaki beklentilerinin ne olduğunu belirlemek amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, tarama modelinde yapılmıştır ve mevcut durumu tespit etmek amaçlanmıştır. Literatür taraması ve beşli "likert ölçeği"nin kullanıldığı anket uygulaması yapılmıştır. Soruların hazırlanmasında MEB 21. yüzyıl öğrenci araştırması anketi 3. bölümünde yer alan ifadelerden yararlanılmıştır¹⁰. Ankette 33 soru bulunmaktadır. Metinde en çok işaretlenen beş soruya yer verilmiştir. İlgili öğrencilere "yükseköğretimden beklentilerinin hangi önem derecesinde olduğu" şeklinde soru sorulmuştur. 5 "çok önemli", 4 "önemli", 3 "kısmen önemli", 2 "şart değil, ama olursa faydalı olur", 1 "önemsiz" olarak sıralanmaktadır. Analiz sonrası tablolar oluşturulurken soruya cevap vermeyenler için altıncı sütun açılmış ve hiçbiri başlığıyla verilmiştir.

Araştırmaya Bursa Uludağ Üniversitesi İlahiyat, Ziraat ve Güzel Sanatlar Fakültelerinden gönüllülük esasıyla birinci sınıf öğrencileri katılmıştır. Katılan öğrenci sayısı seksen iken, katılımcıların elli sekizi Türkiye'den, yirmi ikisi diğer ülkelerdendir. Anketler, araştırmacıların gözetiminde, 2016 yılında doldurulmuştur. Bulgular, Microsoft Excel programıyla analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Öğrencilere yükseköğretimdeki ders içi ve ders dışı etkinliklerden beklentileri sorulmuştur. Toplumsal yaşamla ilgili olarak aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır. Öğrencilere 33 soru sorulmuştur. Bunlardan "çok önemli" ve "önemli" seçeneklerinin işaretlendiği 6 soruya verilen cevaplara dair bulgular paylaşılacaktır.

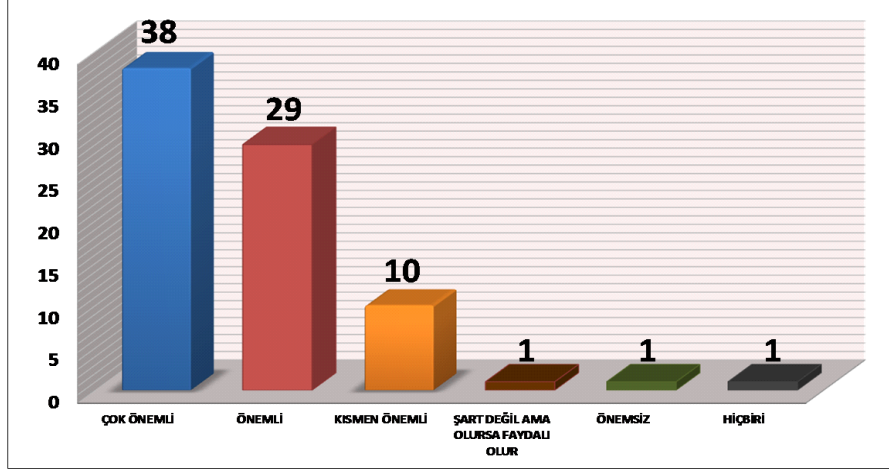
Tablo 1: "Öğrencilere sözlü ve yazılı ifade etme becerileri kazandırılmalıdır" Cümlesine Verilen Tepkiler

7. SORU Öğrencilere sözlü ve yazılı ifade etme becerileri kazandırılmalıdır.												
KATILIM TOPLAMI : 80 KİŞİ	TOPLAM	38	TOPLAM	29	TOPLAM	10	TOPLAM	1	TOPLAM	1	TOPLAM	1
BÖLÜM-2	ÇOK ÖNEMLİ		ÖNEMLİ		KİSMEN ÖNEMLİ		ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR		ÖNEMSİZ		HIÇBİRİ	
İLAHİYAT	32	84,2%	13	44,8%	3	30,0%	0	0,0%	1	100,0%	1	100,0%
TARLA BİTKİLERİ	2	5,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ZİRAAT	3	7,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPRAK BİLİMİ	1	2,6%	1	3,4%	1	10,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
REŞİM	0	0,0%	7	24,1%	3	30,0%	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
GÜZEL SANATLAR	0	0,0%	8	27,6%	3	30,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
KIZ	11	28,9%	11	37,9%	3	30,0%	1	100,0%	1	100,0%	0	0,0%
ERKEK	27	71,1%	18	62,1%	7	70,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%
AZERBAIJAN	3	7,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
T.C.	26	68,4%	20	69,0%	9	90,0%	1	100,0%	0	0,0%	1	100,0%
KOSOVA	4	10,5%	1	3,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
SURİYE	0	0,0%	2	6,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ARNAVUTLUK	2	5,3%	2	6,9%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
İRAK	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
FAS	0	0,0%	0	0,0%	1	10,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ALMANYA	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
LİBERYA	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TÜRKMENİSTAN	0	0,0%	1	3,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
FRANSA	0	0,0%	1	3,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
MAKEDONYA	0	0,0%	2	6,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPLAMLAR	38	47,5%	29	36,3%	10	12,5%	1	1,3%	1	1,3%	1	1,3%

⁹ Aylin Görgün-Baran, "Genç ve Gençlik: Sosyolojik Bakış", Gençlik Araştırmaları Dergisi, Yıl: 2013, 1/1, ss. 6-25.

¹⁰ MEB., 21. Yüzyıl Öğrenci Profili, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2011, s. 3019-320.

7.SORU ÖZET RAPOR		
ÇOK ÖNEMLİ	38	47,5%
ÖNEMLİ	29	36,3%
KISMEN ÖNEMLİ	10	12,5%
ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR	1	1,3%
ÖNEMSİZ	1	1,3%
HİÇBİRİ	1	1,3%

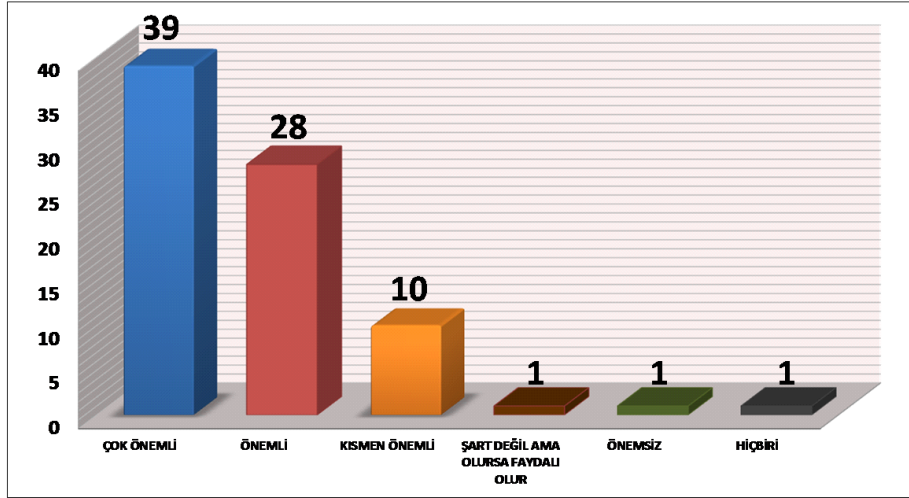

Araştırmaya katılan 80 öğrenciden 67'si yazılı ve sözlü anlatım becerisinin “çok önemli” ve “önemli” olduğunu ifade etmiştir. Bu durum, gerçekten öğrencilerin ve üniversite gençliğinin ihtiyacının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Çünkü sınav odaklı eğitim sistemi, öğrencileri test çözmeye yönlendirmektedir. Bu yüzden yazılı ve sözlü anlatım becerisi istenilen düzeyde gelişemeyebilmektedir. Öğrencinin sözlü ve yazılı anlatım becerisi edinmesi, eğitim, günlük yaşayış ve ilerideki iş hayatı açısından önemlidir.

Tablo 2: "Öğrencilere sorumluluk almayı öğretmelidir" Cümlesine Verilen Tepkiler

9. SORU Öğrencilere sorumluluk almayı öğretmelidir.												
KATILIM TOPLAMI : 80 KİŞİ	TOPLAM	39	TOPLAM	28	TOPLAM	10	TOPLAM	1	TOPLAM	1	TOPLAM	1
BÖLÜM-2	ÇOK ÖNEMLİ		ÖNEMLİ		KISMEN ÖNEMLİ		ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR		ÖNEMSİZ		HİÇBİRİ	
İLAHİYAT	34	87,2%	11	39,3%	2	20,0%	1	100,0%	1	100,0%	1	100,0%
TARLA BİTKİLERİ	2	5,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ZİRAAT	2	5,1%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPRAK BİLİMİ	1	2,6%	1	3,6%	1	10,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
RESİM	0	0,0%	7	25,0%	4	40,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
GÜZEL SANATLAR	0	0,0%	8	28,6%	3	30,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
KIZ	11	28,2%	10	35,7%	5	50,0%	1	100,0%	1	100,0%	0	0,0%
ERKEK	28	71,8%	18	64,3%	5	50,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%
AZERBAIJAN	3	7,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
T.C.	27	69,2%	21	75,0%	9	90,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
KOSOVA	4	10,3%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
SURİYE	0	0,0%	0	0,0%	1	10,0%	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
ARNAVUTLUK	3	7,7%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
IRAK	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
FAS	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%
ALMANYA	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
LİBERYA	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TÜRKMENİSTAN	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
FRANSA	0	0,0%	1	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
MAKEDONYA	0	0,0%	2	7,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPLAMLAR	39	48,8%	28	35,0%	10	12,5%	1	1,3%	1	1,3%	1	1,3%

9.SORU ÖZET RAPOR		
ÇOK ÖNEMLİ	39	48,8%
ÖNEMLİ	28	35,0%
KISMEN ÖNEMLİ	10	12,5%
ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR	1	1,3%
ÖNEMSİZ	1	1,3%
HİÇBİRİ	1	1,3%

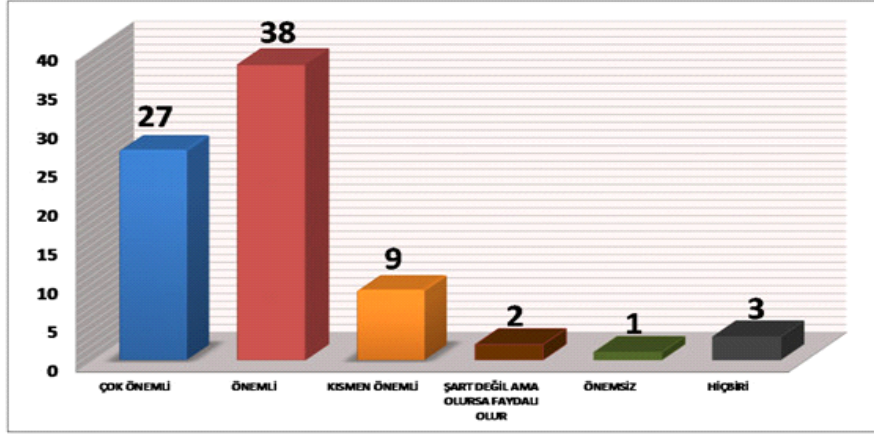

Öğrenciler, okul bitiminde, iş hayatına atıldıklarında sorumluluk alma konusunda birtakım sıkıntılar yaşamaktadır. Sorumluluk almak, cesaret ve kendine güven duygularının kazanılmasını gerektirir. Aileden başlayarak öğrenim hayatının her kademesinde üzerinde durulması ve bireyin elde etmesi gereken kazanımlardan birisi, sorumluluk duygusu, bilinci ve becerisinin geliştirilmesidir. Dolayısıyla eğitim kurumlarında buna dönük uygulamalar önem taşımaktadır. Yükseköğretimde de bu becerinin kazandırılmasının önemli olduğunu 80 öğrenciden 67'si "çok önemli" ve "önemli" olarak belirtmiştir. Oldukça yüksek düzeyi gösteren bu durum, gençlerin kendilerinde veya arkadaş çevrelerinde hissettikleri bir eksikliğin yansıması olarak yorumlanabilir.

Tablo 3: "Öğrencilere toplumsal duyarlılık kazandırılmalı ve dayanışma ve yardımseverlik anlayışları geliştirilmelidir" Cümlesine Verilen Tepkiler

12. SORU	Öğrencilere toplumsal duyarlılık kazandırılmalı ve dayanışma-yardımseverlik anlayışlarını geliştirmelidir.											
	KATILIM TOPLAMI : 80 kişi	TOPLAM	27	TOPLAM	38	TOPLAM	9	TOPLAM	2	TOPLAM	1	TOPLAM
BÖLÜM-2	ÇOK ÖNEMLİ	ÖNEMLİ	KISMEN ÖNEMLİ	ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR	ÖNEMSİZ	HİÇBİRİ						
İLAHİYAT	22	81,5%	17	44,7%	5	55,6%	1	50,0%	1	100,0%	3	100,0%
TARLA BİTKİLERİ	2	7,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ZİRAAT	3	11,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPRAK BİLİMİ	0	0,0%	3	7,9%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
RESİM	0	0,0%	9	23,7%	2	22,2%	1	50,0%	0	0,0%	0	0,0%
GÜZEL SANATLAR	0	0,0%	9	23,7%	2	22,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
KIZ	9	33,3%	14	36,8%	3	33,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ERKEK	18	66,7%	24	63,2%	6	66,7%	2	100,0%	0	0,0%	3	100,0%
AZERBAJCAN	3	11,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
T.C.	18	66,7%	33	86,8%	5	55,6%	1	50,0%	0	0,0%	1	33,3%
KOSOVA	3	11,1%	2	5,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
SURİYE	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	50,0%	0	0,0%	0	0,0%
ARNAVUTLUK	1	3,7%	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2	66,7%
İRAK	1	3,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
FAS	0	0,0%	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%
ALMANYA	1	3,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
LİBERYA	0	0,0%	0	0,0%	1	11,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TÜRKMENİSTAN	0	0,0%	0	0,0%	1	11,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
FRANSA	0	0,0%	1	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
MAKEDONYA	0	0,0%	0	0,0%	2	22,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPLAMLAR	27	33,8%	38	47,5%	9	11,3%	2	2,5%	1	1,3%	3	3,8%

12.SORU ÖZET RAPOR		
ÇOK ÖNEMLİ	27	33,8%
ÖNEMLİ	38	47,5%
KISMEN ÖNEMLİ	9	11,3%
ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR	2	2,5%
ÖNEMSİZ	1	1,3%
HİÇBİRİ	3	3,8%

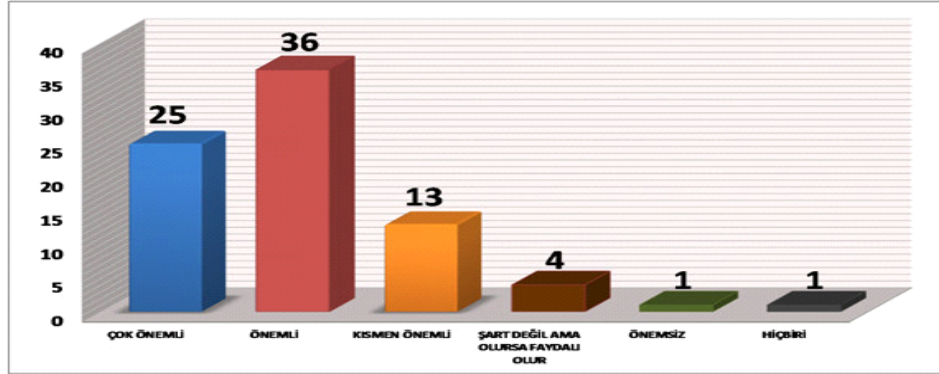

Toplumsal duyarlılık, dayanışma ve yardımseverlik, önemli insani özelliklerdir. Bazı bireylerin kendi menfaatlerini ön planda tuttuğu, diğer bireylerin haklarını önemsemediği gözlemlenebilmektedir. Örneğin, metro trenlerinde "inenlere öncelik veriniz" yazısı olmasına rağmen, zaman zaman bu kurala uymayanlara rastlanabilmektedir. Şık giyimli bir bireyin yere çöp attığı görülebilmektedir. Oysa bireyin kendisiyle, diğer varlıklarla, evrenle ilişkisi, ilk çağlardan beri filozoflarca tartışılmaktadır. Dayanışma ve yardımseverlik, birey-toplum ilişkisi ve bireyin toplum hayatına uyumu açısından önemli olduğu kadar, sosyal hayatta barış ve huzurun sağlanması, devamı ve sosyal bütünlüğün temini bakımından da önemli unsurlardır. Gençlerin büyük oranda bu konuda bir farkındalık duygusu içerisinde oldukları görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir bölümü (65 kişi) toplumsal duyarlılığın edinilmesinin "çok önemli" ve "önemli" olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuç, belki aynı zamanda, bu konuda hissedilen eksikliğin de bir dışavurumu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 4: "Öğrencilere birlikte iş yapma alışkanlığı kazandırmalıdır" Cümlesine Verilen Tepkiler

15. SORU		Öğrencilere birlikte iş yapma alışkanlığı kazandırmalıdır.											
KATILIM TOPLAMI : 80 kişi		TOPLAM	25	TOPLAM	36	TOPLAM	13	TOPLAM	4	TOPLAM	1	TOPLAM	1
BÖLÜM-2		ÇOK ÖNEMLİ		ÖNEMLİ		KISMEN ÖNEMLİ		ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR		ÖNEMSİZ		HİÇBİRİ	
İLAHİYAT	22	88,0%	17	47,2%	6	46,2%	2	50,0%	1	100,0%	1	100,0%	
TARLA BİTKİLERİ	2	8,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
ZİRAAT	1	4,0%	2	5,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
TOPRAK BİLİMİ	0	0,0%	2	5,6%	1	7,7%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	
RESİM	0	0,0%	6	16,7%	5	38,5%	1	25,0%	0	0,0%	0	0,0%	
GÜZEL SANATLAR	0	0,0%	9	25,0%	1	7,7%	1	25,0%	0	0,0%	0	0,0%	
KIZ	7	28,0%	14	38,9%	5	38,5%	1	25,0%	0	0,0%	0	0,0%	
ERKEK	18	72,0%	22	61,1%	8	61,5%	3	75,0%	0	0,0%	1	100,0%	
AZERBAIJAN	2	8,0%	1	2,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
T.C.	15	60,0%	26	72,2%	11	84,6%	4	100,0%	1	100,0%	1	100,0%	
KOSOVA	3	12,0%	2	5,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
SURİYE	0	0,0%	1	2,8%	1	7,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
ARNAVUTLUK	3	12,0%	1	2,8%	0	0,0%	0	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	
IRAK	1	4,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
FAS	0	0,0%	1	2,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
ALMANYA	1	4,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
LİBERYA	0	0,0%	1	2,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
TÜRKMENİSTAN	0	0,0%	1	2,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
FRANSA	0	0,0%	1	2,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
MAKEDONYA	0	0,0%	1	2,8%	1	7,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	
TOPLAMLAR	25	31,3%	36	45,0%	13	16,3%	4	5,0%	1	1,3%	1	1,3%	

15.SORU ÖZET RAPOR		
ÇOK ÖNEMLİ	25	31,3%
ÖNEMLİ	36	45,0%
KISMEN ÖNEMLİ	13	16,3%
ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR	4	5,0%
ÖNEMSİZ	1	1,3%
HİÇBİRİ	1	1,3%

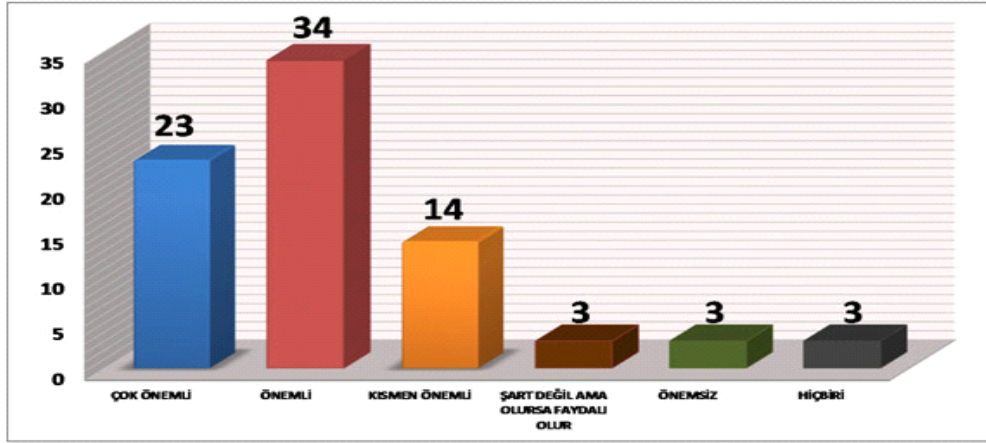

“Birlikte iş yapma”, bir önceki konuyla ilişkili bir husustur ve onunla uyumlu bir sonuç ortaya çıkmıştır. “Öğrencilere birlikte iş yapma alışkanlığı kazandırılmalıdır” cümlesine “önemli” ve “çok önemli” diyen kişi sayısı 61’dir. Günümüz iş dünyasında pek çok işveren, takım çalışmasına yatkın, işbirliğine açık çalışanlar talep etmektedir. Bilimsel araştırmalarda disiplinlerarası çalışmalarda da benzer bir işbirliği önemsenmekte ve teşvik edilmektedir. Dolayısıyla elde edilen bu sonuç, olumlu bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

Tablo 5: "Öğrencileri farklı yaşam şartlarına hazırlamalıdır" Cümlesine Verilen Tepkiler

22. SORU	Öğrencileri farklı yaşam şartlarına hazırlamalıdır.											
	TOPLAM : 23		TOPLAM : 34		TOPLAM : 14		TOPLAM : 3		TOPLAM : 3		TOPLAM : 3	
BÖLÜM-2	ÇOK ÖNEMLİ	ÖNEMLİ	KISMEN ÖNEMLİ	ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR	ÖNEMSİZ	HİÇBİRİ						
İLÂHİYAT	18	78,3%	22	64,7%	2	14,3%	3	100,0%	3	100,0%	3	100,0%
TARLA BİTKİLERİ	0	0,0%	0	0,0%	2	14,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ZİRAAT	3	13,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPRAK BİLİMİ	2	8,7%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	0	0,0%
RESİM	0	0,0%	5	14,7%	5	35,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
GÜZEL SANATLAR	0	0,0%	6	17,6%	5	35,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
KIZ	10	43,5%	9	26,5%	6	42,9%	0	0,0%	2	66,7%	1	33,3%
ERKEK	13	56,5%	25	73,5%	8	57,1%	3	100,0%	0	0,0%	2	66,7%
AZERBAIJAN	2	8,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%	1	33,3%
T.C.	18	78,3%	23	67,6%	13	92,9%	0	0,0%	2	66,7%	1	33,3%
KOSOVA	2	8,7%	2	5,9%	0	0,0%	1	33,3%	0	0,0%	0	0,0%
SURİYE	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%	1	33,3%	0	0,0%	0	0,0%
ARNAVUTLUK	0	0,0%	3	8,8%	0	0,0%	1	33,3%	3	100,0%	0	0,0%
IRAK	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	33,3%
FAS	1	4,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
ALMANYA	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
LİBERYA	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TÜRMEİNİSTAN	0	0,0%	0	0,0%	1	7,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
FRANSA	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
MAKEDONYA	0	0,0%	2	5,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
TOPLAMLAR	23	28,8%	34	42,5%	14	17,5%	3	3,8%	3	3,8%	3	3,8%

22.SORU ÖZET RAPOR		
ÇOK ÖNEMLİ	23	28,8%
ÖNEMLİ	34	42,5%
KISMEN ÖNEMLİ	14	17,5%
ŞART DEĞİL AMA OLURSA FAYDALI OLUR	3	3,8%
ÖNEMSİZ	3	3,8%
HİÇBİRİ	3	3,8%

Hayatın sürekli bir değişim halinde olduğu bir gerçektir. Dolayısıyla birey, değişen ve gelişen yeni şartlara uyum göstermek, farklı yaşam şartlarına hazır olmak zorundadır. Aksi halde hayatlarında ve mesleki yaşamlarında başarılı ve mutlu bireylerden bahsetmek zorlaşır, hatta imkansızlaşır. Bu bağlamda öğrenciler, farklı sosyo-kültürel ve ekonomik koşullarda görev yapmakta zorlanmaktadır. Katılımcı öğrencilerden 57'si, yükseköğretimdeki derslerin öğrencileri farklı yaşam şartlarına hazırlaması gerektiği konusunun "önemli" ve "çok önemli" olduğunu belirtmiştir. Bu konuda eğitime ve eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir. Yükseköğretimden mezun olan öğrenciler, mesleklerini icra ederken yeni ortamları ve toplumu tanır, sosyal uyumu çabuk sağlarsa, kendileri daha kaliteli bir yaşam sürerken, muhatap oldukları bireylere daha etkili bir hizmet sunabilirler.

4. TARTIŞMA ve SONUÇLAR

Araştırmaya katılan 80 öğrenciden elde edilen bulgulara göre; en fazla "çok önemli" ve "önemli" olarak işaretlenenler "yazılı ve sözlü ifade etme becerisi" (67 kişi) ve "sorumluluk alma becerisi kazandırma"dır (67 kişi). Sırasıyla; "toplumsal duyarlılık kazandırma" (65 kişi), "birlikte iş yapma becerisi kazandırma" (61 kişi) "Öğrencileri farklı yaşam şartlarına hazırlamalıdır" (57 kişi) şeklinde devam etmektedir. Yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanı-öğrenci, öğrenci-öğrenci, öğrenci-toplum, öğrenci-yaşadığımız çevre/doğa etkileşimi çok önemlidir. Bu etkileşimler sonucu öğrencinin yazılı ve sözlü anlatım becerisi, sorumluluk alma, birlikte iş yapma becerisi gelişir. Araştırmacıların gözlemlerine göre, üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar öğretim elemanlarının ferdi çabası ile olmaktadır. Üniversitelerin merkez kampüslerinde (ulaşılabilir kişi sayısı ve verimliliği hakkında veri olmasa da) öğrencilerin çeşitli faaliyetler yapabileceği yerler, alanlar, etkinlikler bulunmaktadır. Merkez kampüs dışındaki fakülte ve yüksekokullarda genelde öğrencilerin bu tip etkinliklerden uzak kaldığı söylenebilir. Derslerde doğrudan anlatım yönteminin dışında farklı anlatım yöntemlerinin kullanılması, ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Öğrenci bir yandan hem beceri kazanmakta, hem de sosyalleşmektedir. Nur Sılay'ın iki devlet üniversitesinde 45 öğretim elemanı ve 260 öğrenci ile yaptığı araştırmaya göre de; üniversite öğrencilerinin karakter gelişiminde öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarının, ders dışı etkinliklerinin aile faktörüyle birlikte etkisi olduğu düşünülmektedir¹¹.

Üniversitelerin çeşitli işlevleri bulunmaktadır. Bunlardan biri de, kamuda ve özel kurumlarda ihtiyaç duyulan meslek mensuplarının yetişmesidir. Gerçi bu durum bazı yazarlarca piyasaya göre eğitim yapma, eğitimin piyasalaşması olarak eleştirilse de, pek çok genç pragmatik düşünüp iyi bir meslek ve iş bulma kolaylığını göz önüne alıp tercih yapmaktadır. Mesleğe yönelik eğitim ve bilgi edinimiyle birlikte, ders içi ve ders dışı etkinliklerin öğrencilerin sosyal uyum gelişimine katkısının farklı yararları da bulunmaktadır. Araştırma sonucuna göre, öğrencilerin, toplumsal duyarlılık kazanma ve farklı yaşam şartlarına hazırlanmaya katkı noktasında kurumlardan beklentileri bulunmaktadır. Sosyal uyum becerileri gelişmiş bireylerin bulunduğu işyerlerindeki ortamın daha huzurlu olması, meslek mensuplarının etkileşimde oldukları bireylerle daha iyi ilişkiler kurması umulmaktadır. Bazı yazarlarca sık sık gündeme getirilen bir başka konu da, gençlerin yetişkinliğe geçememesi ve olgunlaşmamasıdır. Sosyal uyum becerileri kazanmanın bireyin kendi şahsi hayatına da olumlu yönde etkileri olacaktır.

¹¹ Nur Sılay, "Character Education at Universities", Journal of Educational and Social Research, 3/1, (January 2013).

Gençlerin yaşam kalitesini artırma, temel yaşam becerilerini kazandırma hususunda sosyal çalışmacıların da danışmanlığında kurumsal projelere ihtiyaç bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

- DEMİRDAĞ, S. (2018), “Determining the Quality of Life of Students in Higher Education”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8/1, ss. 51-61.
- MEB. (2011), *21. Yüzyıl Öğrenci Profili*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- GÖRGÜN-BARAN, A. (2013), “Genç ve Gençlik: Sosyolojik Bakış”, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1/1, ss. 6-25.
- MISCA, G. (2015), “Yaşam Seyri Üzerine Perspektifler”, *Sosyal Hizmet Temel Alanlar ve Eleştirel Tartışmalar*, (Ed. Adams, G., Domnelli, L., Payne, M.), Ankara: Nika Yayınevi.
- POYRAZ, T., ZORLU A., ŞAHİN, B., ARIKAN, G.. (2003), “Üniversite Gençliğinin Güncel Sorunlara Bakışı: Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğrencileri Örneği”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 20/1, ss. 1-32.
- SEVİL, T. (2012), “Boş Zaman ve Rekreasyon: Kavram ve Özellikler”, *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi* (Ed. Kocaekşi, S.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- SILAY, N. (2013), “Character Education at Universities”, *Journal of Educational and Social Research*, 3/1, (January 2013).
- ŞEN, Z. (2012) “Türkiye’de Yükseköğretim Sistemi Eleştirileri ve Öneriler”, *Yükseköğretim Dergisi*, 2/1, (Nisan 2012), s. 1-9.
- ZASTROW, C. (2015), *Sosyal Hizmete Giriş*, Ankara: Nika Yayınevi.